

Protokół zebrania

Spisany na okoliczność spotkania w sprawie tworzenia Koncepcji zagospodarowania turystycznego dla Nadleśnictwa Miękinia, które odbyło się 15.04.2021r., w formule zdalnej, na platformie ZOOM.

Organizatorem spotkania było Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Brzegu. W spotkaniu uczestniczyli zaproszeni przedstawiciele samorządów i instytucji zainteresowanych rozwojem turystyki w regionie (lista zaproszonych organizacji i zalogowanych uczestników w załączeniu).

Porządek zebrania:

- 1) Powitanie gości i otwarcie spotkania - Dyrektor Biura Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Brzegu (BULiGL) Janusz Bańkowski oraz Nadleśniczy Nadleśnictwa Miękinia Waldemar Zaremba;
- 2) Wstępne przybliżenie tematyki spotkania - prof. dr hab. inż. Andrzej Czerniak (UP w Poznaniu);
- 3) Prezentacja Katarzyny Basa z BULiGL Oddział w Brzegu;
- 4) Panel dyskusyjny - moderator prof. dr hab. inż. Andrzej Czerniak (UP w Poznaniu);
- 5) Podsumowanie spotkania - Dyrektor BULiGL Oddział w Brzegu Janusz Bańkowski.

Przebieg spotkania:

1. Dyrektor Janusz Bańkowski powitał gości i nakreślił tematykę i porządek spotkania. Poinformował również uczestników, że jest ono nagrywane w celu sporządzenia protokołu. Nadleśniczy Waldemar Zaremba, przedstawił cel, charakter spotkania i wyjaśnił pokrótce, że realizowana równoległe z planem urządzenia lasu (PUL), koncepcja zagospodarowania turystycznego (KZT) ma za zadanie łączyć plany i działania wszystkich samorządów, organizacji i grup, w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa. Nadleśniczy podkreślał, że ważna jest współpraca, aby KZT była produktem, umożliwiającym zaprojektowanie dobrych działań gospodarczych dla terenów leśnych, sprzyjających przebywającym tam turystom, wspólne tworzenie i utrzymywanie obiektów, które mogą powstać lub być rozwijane na terenie nadleśnictwa. Nadleśniczy zwrócił także uwagę na możliwe ograniczenia społeczne i przyrodnicze związane z rozwojem turystyki i zachęcił do dzielenia się spostrzeżeniami w tym temacie. Nie należy również zapominać, że głównym zadaniem organizacji Lasy Państwowe jest prowadzenie gospodarki leśnej.
2. Prof. Andrzej Czerniak omówił cel spotkania oraz przedstawił rys historyczny KZT opracowywanych przez BULiGL. Przedstawione zostały turystyczne monografie naukowe, w tym publikacja, która powstała przy okazji pracy nad kierunkami rozwoju turystyki w Parku Narodowym Gór Stołowych, przy współpracy ze środowiskami naukowymi. Podkreślona została potrzeba prowadzenia dialogu w celu realizacji wszystkich trzech funkcji lasów, czyli ochronnej, społecznej i gospodarczej.

3. Zapoznano zebranych z koncepcją zagospodarowania turystycznego, omówiono zakres opracowania i wyszczególniono korzyści, które wynikają z tego. Przedstawiono etapy pracy, metodykę wykonywanych analiz oraz wyniki inwentaryzacji obiektów turystycznych i wybranych analiz przestrzennych, dotyczących atrakcyjności terenu, natężenia ruchu, pojemności i przepustowości szlaków turystycznych. Omówiono rozeslane ankiety i zawarte w nich zagadnienia i zapytania. Zaproszono również na wrześniowe spotkanie, w ramach którego prezentowane będą wyniki kolejnego etapu prac, oraz wskazane zostaną możliwe do realizacji wspólne działania dla wszystkich interesariuszy.
4. Dyskusja, pytania i wnioski przedstawicieli stron:
  - a) Gmina Kobierzyce, Kierownik Referatu Inwestycji, Nieruchomości i Środowiska Rafał Krasicki zadał pytanie czy Lasy Państwowe przewidują udział w wykonywaniu i utrzymywaniu infrastruktury, która może zostać stworzona.
  - b) Nadleśniczy zaznaczył, że nadleśnictwo na własny koszt podejmuje się wielu inwestycji, jednak przy tak rozległym a także wysoce atrakcyjnym turystycznie terenie, potrzebna jest partycypacja samorządów w kosztach budowy i utrzymania tworzonej infrastruktury, wywozu śmieci, a także dzielenie obowiązków w celu zapewnienia bezpieczeństwa turystom, jeśli mają powstawać kolejne inwestycje. Taki model współpracy prowadzony jest obecnie z gminami z którymi nadleśnictwo już współpracuje przy tworzeniu infrastruktury turystycznej.
  - c) Prof. Andrzej Czerniak podał przykład budowy dróg jako inwestycji wspólnej, która często jest realizowana z udziałem nadleśnictwa, nadmienił jednak, że jeśli propozycje będą dotyczyły obiektów na terenach poza zarządem nadleśnictwa, ich współrealizacja może być trudna.
  - d) Robert Suligowski (Komitet Społeczny Ratujmy Las Mokrzański) zaapelował o wyznaczenie stref buforowych wokół lasów, chroniących je przed defragmentacją i ujęcie takich buforów w Studiach Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Miękinia i Miasta Wrocławia, wyraził też nadzieję na stopniowe odchodzenie od stosowania rębni zupełnych i gniazdowych w Lesie Mokrzańskim. Przedstawiciel Komitetu wspominał o trasie via Regia, która wymaga (przy współpracy ze Stowarzyszeniem Przyjaciół Dróg Św. Jakuba w Polsce) stałego utrzymania i prosił o rozważenie odstąpienia od prac wzdłuż trasy. Pan Robert Suligowski podkreślił prymat ochrony przyrody nad funkcją turystyczną i zwrócił się o dbanie by nowe inwestycje nie zakłócały ładu w lesie, zaproponował przeprowadzanie inwentaryzacji przyrodniczych na etapie tyczenia szlaków turystycznych, oraz postulował o wyważenie stopnia udostępniania terenów pod turystkę typu MTB. Przedstawiciel Komitetu Społecznego Ratujmy Las Mokrzański wyraził sprzeciw wobec nadmiernej penetracji turystycznej, budowaniu asfaltowych ścieżek leśnych i instalowaniu sztucznego oświetlenia na terenie kompleksów leśnych. Zaapelował również o ograniczenie prędkości rowerzystów na szlakach, a także o oznakowanie dróg leśnych by zapobiec wjazdom samochodami do lasów. Ważne, jak podkreślał Pan Robert Suligowski, byłoby wyznaczenie tras dedykowanych osobom z niepełnosprawnościami, tras tematycznych w ramach obszarów HCVF-6, współpraca gmin przy udostępnianiu oferty turystycznej (mogłoby to pomóc rozproszyć ruch turystyczny), oraz przejęcie przez gminy ciężaru ustawienia koszy i wywozu śmieci z miejsc przy głównych szlakach turystycznych. Zaproponował również pomoc Komitetu przy tworzeniu tablic dotyczących segregacji śmieci.

- e) Prof. Andrzej Czerniak odnosząc się do wypowiedzi Pana Roberta Suligowskiego podkreślił jak ważne jest tworzenie korytarzy migracyjnych i uwzględnianie ich w planach zabudowy, a także przeciwdziałanie zanieczyszczeniu światłem. Prof. Andrzej Czerniak poruszył także temat konieczności pogodzenia obecności turystów pieszych z rowerowymi oraz wspominał o technologiach budowy dróg stosowanych przez Lasy Państwowe oraz o pracach nad udoskonaleniem ich.
- f) Grzegorz Idziak (Komitet Społeczny Ratujmy Las Mokrzański) wskazał na konflikty występujące na szlakach na Ślęży, pomiędzy spacerującymi, a rowerzystami górskimi, w związku z czym wyraził sprzeciw wobec budowy szlaku rowerowego typu „down hill” na terenie „Góry Wiśniowej” w lesie Mokrzańskim. Na przykładzie wsi Wilkszyn przedstawiona została alternatywa, polegająca na organizacji miejsc intensywnej turystyki poza terenami leśnymi. Pan Grzegorz Idziak również postulował o prymat funkcji ochronnych nad turystycznymi oraz o przeprowadzenie inwentaryzacji przyrodniczych (np. dotyczących miejsc rozrodu żab) poprzedzających inwestycje turystyczne.
- g) Prof. Andrzej Czerniak dodał, że organizacja miejsc turystycznych w samym środku kompleksu leśnego obciążona jest zagrożeniem wjazdów do lasu samochodami, dlatego takie obiekty powinny być tworzone np. wykorzystując nieużytki lub tereny przemysłowe w postaci kilku pętli nie zaś wielkopowierzchniowej inwestycji.
- h) Maciej Klimowicz (Stowarzyszenie Działajmy Razem) i Grzegorz Balcerowiak, mieszkaniec wsi Smolec, wyrazili zainteresowanie zabranieniem głosu na temat zagospodarowania turystycznego dla lasu między Smolcem a Krzeptowem, jednocześnie wyrażając zaniepokojenie trwającymi tam pracami gospodarczymi. Pan Maciej Klimowicz zasygnalizował problem jakim jest zły stan ścieżek wykorzystywanych przez turystów oraz problem zaśmiecania. Jak zaznaczył przedstawiciel Stowarzyszenia zależy mu na utworzeniu utwardzonych ścieżek spacerowych oraz drobnej infrastruktury turystycznej (ławki i kosze na śmieci).
- i) Nadleśniczy Nadleśnictwa Miękinia odniósł się do wypowiedzi Pana Macieja Klimowicza zaznaczając, że las między Smolcami a Krzeptowem doświadcza silnej antropopresji, poprzez ścisłe otoczenie go zabudowaniami, co skutkuje intensywnym ruchem turystycznym w ramach tego kompleksu. Wyjaśnił, że zaplanowane zabiegi gospodarcze i pielęgnacyjne nie mogą zostać nagle przerwane, gdyż są rozłożone w czasie, zaplanowane na kilkadziesiąt lat procesy przebudowy są związane z zamieraniem drzew. Nadleśniczy zaznaczył, że drzewostan znajduje się w różnych fazach rozwoju, ale dzięki prowadzeniu gospodarki leśnej nie ma obawy, że może on w tamtym miejscu zniknąć. Nadleśniczy podkreślił, że zaprasza do udzielania się w dyskusji i szukania pomysłu jak pogodzić przyrodnicze potrzeby lasu, turystykę w lesie i gospodarkę leśną, jednocześnie rozpraszając ryzyko związane z rozpadem drzewostanów.
- j) Prof. Andrzej Czerniak zaprosił do zgłaszania propozycji związanych z racjonalnym rozwojem turystyki i przedstawiania swoich pomysłów na zaradzenie problemom które przewijają się w dyskusji.
- k) Nadleśniczy Nadleśnictwa Miękinia podniósł kwestię tego, że rozwój turystyczny musi być przeprowadzany ostrożnie, tak by nie kolidować z ochroną przyrody, ale też tak by nie generować konfliktów w funkcjonowaniu różnych kierunków turystyki. Szanse na to widzi w oparciu się o naukowe analizy KZT, kanalizowanie ruchu turystycznego i rozpraszanie antropopresji tworząc także poza lasami obiekty, które pozwolą odciążyc najbardziej oblegane miejsca. Nadleśniczy zaznaczył, że słyszy wiele sprzecznych głosów

w temacie np. szlaków rowerowych, i sam również dostrzega w nich problem, ale istnieje ryzyko, że jeśli nie uwzględnimy potrzeb rowerzystów MTB projektując infrastrukturę turystyczną, powstawać będą obiekty budowane „na dziko”, bez poszanowania przyrody, i bez zapewnienia ludziom bezpieczeństwa.

- l) Rafał Hajduk (Komitet Społeczny Ratujmy Las Mokrzański) przybliżył teren starej cegielni przy Brzezińce Średzkiej, jako miejsca o interesującym krajobrazie, lubianego przez spacerowiczów i biegaczy, a obecnie nielegalnie wykorzystywanego pod trasy rowerowe. Pan Rafał Hajduk wyraził aprobatę dla budowy ścieżek rowerowych, jeżeli nie ingerują one mocno w krajobraz. Przedstawione zostało także stanowisko Komitetu w sprawie zabudowy na gruntach prywatnych i w zarządzie Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa (KOWR), powiadomił także o złożeniu petycji o przekazanie terenów KOWR w zarząd Lasów Państwowych. Przetawiony został także pomysł, aby na terenie między Lasem Mokrzańskim a Lasem Mrozowskim stworzone zostały ścieżki dedykowane osobom z niepełnosprawnościami.
- m) Prof. Andrzej Czerniak odnosząc się do wypowiedzi Pana Rafała Hajduka opowiedział o programie przejmowania i kupowania przez Lasy Państwowe gruntów w celu zachowania ciągłości korytarzy ekologicznych, ale jak podkreślał problemem są tu często ogromne koszty lub brak zainteresowania sprzedażą.
- n) Iza Młynarczyk (Komitet Społeczny Ratujmy Las Mokrzański) przedstawiła wizję budowy na terenie Lasu Mokrzańskiego ścieżek kulturowo-historycznych, przyrodniczych i ścieżek zdrowia, które miałyby być opisane na stronach internetowych, natomiast w terenie oznakowane jak ścieżki Via Regia, aby zminimalizować ingerencje w środowisko.
- o) Prof. Andrzej Czerniak w odpowiedzi nawiązał do programu realizowanego przez Fundację Przyjazna Planeta przy wsparciu Lasów Państwowych "Leczymy Lasem" oraz podkreślił, że z punktu widzenia przyrody każdy ruch turystyczny będzie ingerencją.
- p) Gmina Sobótka, Burmistrz Mirosław Jarosz zapewnił, że widzi potrzebę uregulowania ruchu turystycznego, w tym celu gmina buduje dwa parkingi odciążające Przełęcz Tapadła. Burmistrz podkreślił, że ilość turystów pojawiających się przy okazji świąt lub weekendów stwarza zagrożenie przez parkujące samochody, w efekcie czego pojazdy służb ratunkowych mają problem z przejazdem. Gmina współpracuje z Nadleśnictwem nad odciążeniem Ślęży, ale potrzebne są dodatkowe źródła finansowania, ponieważ koszty są bardzo wysokie.
- q) Prof. Andrzej Czerniak przytoczył przykłady inwestycji (park z mini zoo lub ogrodem botanicznym) adresowanej rodzinom z dziećmi, które mogłyby częściowo przekierować ruch z terenów leśnych.
- r) Nadleśniczy Nadleśnictwa Miękinia podsumowując dotychczasową dyskusję podkreślił, że plany które pojawiają się przy okazji KZT i PUL rozłożone będą na dziesięciolecie i zachęcił gminy do zawierania w ankietach wyważonych propozycji współpracy w oparciu o potrzeby i zjawiska pożądanego na ich terenach, ale również o ewentualne informacje o tym, gdzie gminy tej turystyki rozwijać nie chcą.
- s) Radosław Sroga, Zarząd BULiGL podkreślił, że ze względu na atrakcyjność terenu gminy zwłaszcza w zasięgu Ślęzańskiego Parku Krajobrazowego, narażone są na wysokie koszty ponoszone na turystykę, które przy modelu jednodniowego zwiedzania nie zwracają się. Zaapelował w związku z tym do gmin o podawanie pomysłów jak mogą zacząć zarabiać na turystyce, jednocześnie zaznaczył, że konflikty w ruchu turystycznym pojawiać się będą zawsze, ale należy uwzględniać i osoby, które chcą korzystać z ekstremalnej turystyki

rowerowej np. poprzez budowę bezpiecznych singletracków, ale i np. potrzeby rodzin z małymi dziećmi, czy osób z niepełnosprawnościami, dla których należy przystosować trasy i infrastrukturę.

5. Dyskusja, pytania i wnioski przedstawicieli stron w ramach czatu na platformie ZOOM:
  - Gmina Kobierzyce, Kierownik Referatu Inwestycji Nieruchomości i Środowiska Rafał Krasicki zapytał, czy przewiduje się możliwość udziału Lasów Państwowych w wykonaniu i utrzymaniu infrastruktury, która może zostać zaproponowana przez Gminy, oraz podniósł głos w sprawie konieczności wskazania źródeł finansowania w przypadku ew. wspólnych inwestycji i utrzymywania infrastruktury turystycznej (wydatkowanie środków przez Gminę na terenie do niej nie należącym).
  - Nadleśniczy Nadleśnictwa Miękinia Waldemar Zaremba odniósł się do pytania Rafała Krasickiego z Gminy Kobierzyce potwierdzając, że taki udział jest możliwy, należy uregulować jedynie zapisami umowy, określić strony i zakresy odpowiedzialności za utrzymanie czy bezpieczeństwo.
  - Gmina Łagiewniki, Alicja Jałowicz-Polewczyk zapytała o to, w jakich proporcjach funkcjonuje obecnie współfinansowanie i utrzymywanie infrastruktury.
  - Nadleśniczy Nadleśnictwa Miękinia Waldemar Zaremba w odpowiedzi wyjaśnił, że nadleśnictwo udostępnia teren nie powodując wyłączenia go z produkcji leśnej, bierze udział w projektowaniu infrastruktury, tworzeniu regulaminów użytkowania. Koszty wykonania, utrzymania i wywozu śmieci w każdym przypadku indywidualnie ponoszą gminy lub nadleśnictwo, w zależności od potrzeb (*rozwiniecie w dyskusji pkt. 4b*).
  - Robert Suligowski (Komitet Społeczny Ratujmy Las Mokrzański) zaprosił do zapoznania się ze stanowiskiem Komitetu Społecznego Ratujmy Las Mokrzański podając link do strony internetowej:
https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=163185399012861&id=101399098524825&comment_id=164577518873649&reply_comment_id=164595658871835&notif_id=1618475809715554&notif_t=feed_comment&ref=notif.
  - Grzegorz Idziak (Komitet Społeczny Ratujmy Las Mokrzański) wskazał problem w sprzedaży gruntów w zarządzie KOWR wokół Wrocławia, informując, że grunty są sprzedawane deweloperom co przekłada się bezpośrednio na presje turystów na tereny leśne. Zapytał jednocześnie o plany wykupienia terenów wokół Lasu Mokrzańskiego należących do KOWR przez Lasy Państwowe (*rozwiniecie w dyskusji pkt. 4m*).
  - RDLP Wrocław, Adam Dudzin odniósł się do pytania o odkupienie przez Lasy Państwowe terenów należących do KOWR, prosząc o skierowanie tego pytania do Wydziału Stanu Posiadania RDLP Wrocław.
  - Grzegorz Idziak (Komitet Społeczny Ratujmy Las Mokrzański) zwrócił się do Burmistrza Gminy Sobótka, proponując okolice skansenu w Będkowicach i wschodniego stoku masywu Ślęży pod trasy piesze i rowerowe jako miejsca, które mogłyby rozpraszać ruch turystyczny na Ślęży.
6. Janusz Bańkowski podsumował dyskusję, dziękując za wysoką frekwencję na spotkaniu oraz za ankiety, które zostały już odesłane, wyraził również nadzieję, że dyskusja, która się wywiązała będzie motywująca dla osób, które jeszcze ankiety uzupełniają, zachęcił jednocześnie do kontaktu w razie pytań lub wątpliwości. Dyrektor wyjaśnił, że posiadając komplet informacji z ankiet będzie możliwe stworzenie KZT satysfakcjonującej jak największą liczbę osób, chcących mieć wpływ na kształt turystyki w regionie. Przekazana została także informacja o sposobie udostępnienia materiałów ze spotkania. W ciągu dwóch tygodni na stronach WWW

Nadleśnictwa Miękinia i BULiGL Oddział Brzeg, pojawi się protokół ze spotkania. We wrześniu odbędzie się kolejne spotkanie w sprawie KZT, na którym przedstawione zostaną wyniki analizy nadesłanych ankiet oraz projekt KZT.

Protokół sporządziła:

Katarzyna Basa.

Załączniki:

1. Lista zaproszonych organizacji i zalogowanych uczestników

Lp	Podmiot
1	BULiGL Brzeg
2	BULiGL Zarząd
3	Dolnośląski Zespół Parków Krajobrazowych
4	Dom Turysty "Pod Wieżycą"
5	Fundacja Aktywni Ślężanie
6	Grupa Gminna Katy Wrocławskie
7	Komitet Społeczny Ratujmy Las Mokrzański
8	LGD Ślężanie
9	Nadleśnictwo Miękinia
10	Nadleśnictwo Oborniki Śląskie
11	Nadleśnictwo Oleśnica
12	Nadleśnictwo Oława
13	Porozumienie dla Lasu Pilczyckiego
14	RDLP Wrocław
15	Stowarzyszenie Aktywni Razem
16	Stowarzyszenie Klub Biegacza Sobótka
17	Stowarzyszenie Nasza Miękinia
18	UP Poznań
19	Urząd Gminy Dzierżoniów
20	Urząd Gminy Kobierzyce
21	Urząd Gminy Kostomłoty
22	Urząd Gminy Malczyce
23	Urząd Gminy Marcinowice
24	Urząd Gminy Mietków
25	Urząd Gminy Miękinia
26	Urząd Gminy Ruja
27	Urząd Gminy Udanin
28	Urząd Gminy w Jordanowie Śląskim
29	Urząd Gminy w Łagiewnikach
30	Urząd Miasta i Gminy Kąty Wrocławskie
31	Urząd Miasta i Gminy Sobótka
32	Urząd Miejski w Środzie Śląskiej
33	Urząd Miejski w Żarowie
34	Urząd Miejski Wrocławia
35	Zarząd Zieleni Miejskiej

Lp	Login uczestnika
1	Adam Dudzin
2	Agnieszka
3	Alicja Jałowiec-Polewczyk - Gmina Łagiewniki
4	Andrzej Bielski
5	Andrzej Czerniak
6	Antoni Stankiewicz KB Sobótka
7	Ariel Franczak
8	Beata Baranowska
9	BEATA MAMCZARZ
10	Dariusz Bogusz
11	Gabriela Groniek - Bednarczyk
12	Gmina Jordanów Śląski
13	gmina mietków
14	Grzegorz Idziak
15	grzegorz.pietrunko
16	Iza Młynarczyk (Redmi)
17	Janusz Bańkowski
18	Janusz Dawidziuk
19	Jerzy Guziak
20	Katarzyna Łyszkiewicz
21	katarzyna.basa
22	Maciej Klimowicz
23	Maja Rytelewska KOSiR Kobierzyce (Maja)
24	Mirosław Jarosz
25	monika szymanowska
26	mskrzypińska
27	Paweł Harom
28	Paweł Horak Gmina Jordanów Śl. (Paweł Horak)
29	Radosław Sroga BULiGL (Radosław S)
30	Rafał Hajduk
31	Rafał Krasicki UG Kobierzyce
32	ROBERT
33	Robert Suligowski
34	Roman Gil
35	Stanisław Leń (Robert Sawicki)
36	szymon.zak
37	Tomasz Międzyrzecki
38	Waldemar Zaremba
39	Weronika
40	wieżyca
41	Wojciech Kucia
42	Zarząd Zieleni Miejskiej
43	Zbigniew Pilch Gmina Miękinia